

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13CoCsp/47/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120201731
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120201731.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcov: 1. X. B., nar. XX.XX.XXXX, trval bytom I.. M.. W. XX, XXX XX Y., 2. E. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I.. M. W. XX, XXX XX Y., obaja právne zastúpení advokátkou JUDr. Katarína Andráš Lešková, so sídlom Plzenská 2, 080 01 Prešov, IČO: 42 083 524, proti žalovanému: B. Z., so sídlom X. I. XXX XX Z., R.: XX XXX XXX, právne zastúpený Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.381,56 Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 9Csp/28/2020-100 zo dňa 08. júna 2020, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I.

II. Zrušuje rozsudok vo výroku II. a III. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: „I. Návrh žalobcov na prerušenie konania zamietá.

II. Žalobu zamietá.

III. Žalobcovia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa rozhodnutia súdu 1. inštancie o výške týchto trov.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 43a ods. 1, § 43c ods. 1, § 44 ods. 2, § 451, § 456, § 457, § 107 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, čl. 2 ods. 2, 3, § 164, § 251, § 255 ods. 1, 2, § 257, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

3. Vychádzal zo zistenia, že údaje o požadovanom revolvingovom úvere, teda oferta dlžníka sa nachádzala v bode 3. zmluvy, kde dlžník dňa XX.XX.XXXX požadoval, aby mu bol poskytnutý úver vo výške 17.000,- Eur s dobou splácania X rokov. V bode 4. zmluvy podpísanej veriteľom dňa 14.10.2010 sa nachádzajú údaje o schválenom úvere. Úver sa poskytol vo výške 14.000,- Eur, pričom tento bod obsahuje množstvo ďalších v ofercie neuvedených zmluvných podmienok (napr. výšku mesačnej splátky, výšku úrokovej sadzby, RPMN, deň splatnosti atď.).

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že má za to, že k vzniku zmluvy (a to čo len neplatnému) nedošlo z dôvodu podstatných rozdielov medzi ofertou a prijatím návrhu. Pre platné uzavretie zmluvy bolo potrebné, aby návrh dlžníka zmenený veriteľom bol dlžníkovi znovu predložený, k čomu však nedošlo. Na uvedenom nič nemení ani čl. 4, body 4.1. - 4.3. Obchodných podmienok. Vzťah medzi účastníkmi konania, tak treba posudzovať ako vzťah z bezdôvodného obohatenia, pričom išlo o plnenie bez

právneho dôvodu (k vzniku zmluvy, a to aj neplatnej pre nedostatok prieniku oferty s jej prijatím nedošlo). K poskytnutiu úveru došlo dňa 14.10.2010, teda týmto dňom došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Zároveň mal žalobcovia ako aj žalovaný k dispozícii všetky skutkové okolnosti o tom, že zmluva nevznikla a to, či ich takto vyhodnotili alebo nie, je už otázkou právneho posúdenia, ktoré je pre plynutie premlčacej lehoty irelevantné. Poskytovaním plnení žalobcami tak nebol plnený ich zmluvný záväzok, ale záväzok z bezdôvodného obohatenia. Keďže však strany sporu považovali zmluvu za platnú (hoci nesprávne) možno vylúčiť ich úmysel získať bezdôvodné obohatenie. Ako náhle však plnenia žalobcov presiahli sumu 14.000,- Eur, došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, ktorý tiež zmluvu považoval za platnú. Keďže žaloba bola na súde podaná dňa 04.02.2020, tak objektívna premlčacia lehota sa počíta odo dňa 04.02.2017 a subjektívna premlčacia lehota odo dňa 04.02.2018. Všetky platby žalobcov prevyšujúce sumu 14.000,- Eur zaplatené pred dňom 04.02.2018 tak sú premlčané. Naopak sumy zaplatené po tomto dni a prevyšujúce sumu 14.000,- Eur sú bezdôvodným obohatením žalovaného, ktoré je povinný vrátiť. Keďže však posledná platba zo strany žalobcov bola vykonaná dňa 05.05.2017, je celé bezdôvodné obohatenie premlčané a žalobu preto zamietol.

5. Vo vzťahu k objektívnej a subjektívnej premlčacej lehote argumentačne poukázal aj na množstvo rozhodnutí či už Najvyššieho súdu SR, Najvyššieho súdu ČR, Ústavného súdu SR, ako aj krajských súdov. Vo vzťahu k behu oboch lehôt poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 11Co/2/2020 zo dňa 14.05.2020. Uviedol, že zo strany žalobcov nebolo tvrdené, že v roku 2010 mal žalovaný k dispozícii súdne rozhodnutia upozorňujúce ho na nesprávny kontraktálny proces. Vo vzťahu k posudzovaniu subjektívnej premlčacej lehoty poukázal na to, že odvolací súd nerieši túto otázku jednotne. Časť senátov počíta začiatok behu subjektívnej premlčacej lehoty od preplatenia istiny a časť od tvrdeného poučenia spotrebiteľa Občianskym združením HOOS prípadne právnym zástupcom o bezdôvodnom obohatení. V predmetnej veci sa však súd prvej inštancie prikláňa k počítaniu počiatku subjektívnej premlčacej lehoty odo dňa preplatenia istiny úveru. Vtedy totiž skutočne spotrebiteľ má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých bezdôvodné obohatenie plynie, keďže toto je založené už na vedomosti o uzavretí zmluvy bez ohľadu na to, že strany sporu nesprávne vyhodnotiac právne súvislosti považujú zmluvu za platnú. Mal za to, že aj začiatok subjektívnej premlčacej lehoty musí byť „objektivizovaný“, čo je urobené práve v uvedených súdnych rozhodnutiach. Slovo „subjektívny“ totiž nemožno vykladať tak ako si prajú spotrebiteľia a ich právni zástupcovia a to, že je to spotrebiteľ, ktorý si začiatok subjektívnej premlčacej lehoty svojvoľne určí. Takýto výklad totiž robí námietku uplynutia subjektívnej premlčacej lehoty pre dodávateľa iluzórnou. Poukázal tiež na to, že tento záver nie je dotknutý ani aktuálnym nálezom ÚS SR sp. zn. III. ÚS 43/2020, ktorým bolo zrušené rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/169/2017, pretože ústavný súd sa k otázke začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty bezdôvodného obohatenia vecne nevyjadril, ale prikázal tak urobiť Najvyššiemu súdu SR. Aj vzhľadom na uvedené tézy sa nestotožňuje s postupom, že sa najprv plynutie subjektívnej premlčacej lehoty urobí závislé od dátumu, ktorý si určí spotrebiteľ a následne sa prezumuje (znovu v rozpore s rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít) dodávateľov úmysel, všetko preto, aby sa spotrebiteľovi priznalo tvrdené bezdôvodné obohatenie.

6. Vo vzťahu k návrhu žalobcov na prerušenie konania z dôvodu Nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 43/2020 a následného konania pred Najvyšším súdom SR uviedol, že toto konanie nemá žiadnu reálnu spojitosť s prejednávanou vecou, môže mať iba svojimi argumentami precedenčnú záväznosť pre posudzovanie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby, avšak nevyvoláva potrebu prerušenia konania. Rovnako konanie žiadali prerušiť z dôvodu prejudiciálnej otázky C-485/19, avšak otázka tam uvedená sa týka plynutia objektívnej premlčacej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením z neprijateľnej zmluvnej podmienky. Keďže v prejednávanej veci sa bezdôvodné obohatenie nežiadalo z neprijateľnej zmluvnej podmienky, ale z nedostatku obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere a na základe posúdenia zmluvy z dôvodu, že ide o nulitný právny úkon, niet dôvodu konanie o prejednávanej veci prerušovať.

7. O trovách konania rozhodol tak, že v konaní bol plne úspešný žalovaný. Zo strany žalobcov neboli uvádzané a ani zistené žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by nemali viesť k priznaniu nároku na náhradu trov konania úspešnému žalovanému, a preto mu tento nárok bol v plnom rozsahu priznaný.

8. Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia, a to v celom rozsahu. Odvolanie právne odôvodnili § 365 ods. 1 písm. h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). Poukázali na to, že základnou právnou otázkou pre posúdenie ich nároku na vydanie bezdôvodného

obohatenia bolo vysporiadanie sa s námietkou premlčania vznesenou žalovaným. Poznamenali, že postup žalovaného, keď sa prvotný návrh na uzavretie zmluvy v konečnom dôsledku nezhodoval s prijatým návrhom, nie je ojedinelým vybočením, ale ide o bežnú prax. Ďalej tvrdili, že subjektívnu premlčaciu dobu je potrebné v tomto špecifickom prípade počítať od momentu, kedy sa ako spotrebiteľia skutočne dozvedeli o tom, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá zákonom určené náležitosti, a to má za následok bezúročnosť úveru. Argumentovali tým, že princíp ochrany spotrebiteľa má prednosť pred striktným uplatnením princípu, že neznalosť zákona neospravedlňuje. S názorom provinštančného súdu ohľadom momentu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby nesúhlasia a vnímajú ho ako striktné formalistický, až absurdný. V tomto kontexte si dovolili uviesť, že každá takáto „prílišná“ spravodlivosť je vlastne nespravodlivosť. Mali za to, že relevantná pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie poukázal na nejednotnosť rozhodovacej súdnej praxe ohľadne posudzovania začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby, avšak na uvedenú nejednotnosť v posudzovaní tejto otázky už poukazovali, a to konkrétne na rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 43/2020-48 z 12.05.2020 a sp. zn. I. ÚS 51/2020-50 z 09.06.2020. Oba nálezy ústavného súdu ukladajú Najvyššiemu súdu SR, aby dal odpoveď na otázku začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v spotrebiteľských veciach a aby sa s ňou vysporiadal ako s otázkou zásadného právneho významu. Ďalej poukázali na to, že Krajský súd v Prešove podal dňa 25.06.2019 Súdnemu dvoru EÚ návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý je vedený na SD EÚ pod sp. zn.: C-485/19 a položil mu prejudiciálne otázky jednak ohľadne posúdenia dĺžky objektívnej premlčacej doby a tiež možnosti neuplatnenia euronekonformného ustanovenia zákona za situácie, že výklad zákona by síce bol eurokonformný, ale išlo by o stav contra legem. S poukazom na uvedené žiadali súdne konanie prerušiť, pretože mali za to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR a Súdného dvora EÚ môže mať zásadný význam aj pre rozhodnutie o ich právnej veci, avšak tento bol zamietnutý. Tento postup prvoinštančného súdu považujú za nesprávny, a minimálne za predčasný. Otázky posúdenia začiatku behu subjektívnej ako aj objektívnej premlčacej doby pri uplatňovaní nárokov zo spotrebiteľských zmlúv najvyššími súdnymi autoritami považujú za podstatné aj v spojitosti s týmto sporom. Navrhli, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

9. Žalovaný sa k podanému odvolaniu vyjadril tak, že sa stotožňuje s argumentáciou uvádzanou v odôvodnení napadnutého rozsudku a podané odvolanie považuje za nedôvodné. Mal za to, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď dospel k záveru, že v danom prípade žalobcom márne uplynula subjektívna premlčacia doba, ktorej začiatok počítal od preplatenia požičanej istiny úveru. Za problematické nepovažoval, že konajúci sudca rozhodol v súlade so svojou názorovou líniou, ktorá bola vyslovená už v totožných konaniach v minulosti. Uviedol, že v plnom rozsahu sa stotožňuje aj so záverom súdu prvej inštancie, že žalobcovia žiadnym spôsobom nepreukázali jeho úmysel bezdôvodne sa obohatiť prijatím úhrad nad istinu úveru, a z uvedeného dôvodu preto námietka premlčania bola vznesená dôvodne. Uviedol, že je nepochybné, že žalobcovia sa o skutkových okolnostiach dozvedeli v čase vykonávania jednotlivých úhrad, ktoré presahovali istinu samotného úveru, preto mali dôslednejšie uplatňovať svoje práva, a nie po uplynutí niekoľkých rokov podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorého vydanie je už premlčané. Žalobcovia ad absurdum tvrdia, že úmyselné zavinenie bezdôvodného obohatenia vychádza primárne z jeho podnikateľskej činnosti, ktorý mal byť údajne uzročený s dôsledkami porušenia právnych noriem. Tieto predložené skutočnosti v konaní pred súdom prvej inštancie a rovnako ani v podanom odvolaní neverifikoval žiadnymi relevantnými dôkazmi. Mal za to, že nie je možné pripustiť, ak ide o spotrebiteľa a tento žiada vydanie bezdôvodného obohatenia aj po uplynutí premlčacej doby, aby nemohol dôsledne uplatňovať nielen svoje hmotné práva, ale aj procesné práva, t.j. nemohol oprávnené vzniesť námietku premlčania. Rovnako popieral úmyselnosť svojho konania a obranu žalovaných považuje za účelovú, preto žiada, aby na ňu odvolací súd neprihliadol. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

10. Žalobcovia sa k podanému vyjadreniu žalovaného nevyjadrili.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)), vzhľadom na podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné, čo do výroku II. a III. rozsudku.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

13. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Po preskúmaní obsahu spisu dospel odvolací súd k tomu, že táto odvolacia námietka bola naplnená, a to vo vzťahu k posúdeniu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby.

14. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobcom a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená Zmluva o úvere je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobcovia sú spotrebiteľmi, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa.

15. Odvolací súd sa najprv zaoberal odvolaním žalovaných čo do výroku I., ktorým súd prvej inštancie zamietol ich návrh na prerušenie konania. V tomto smere odvolací súd poukazuje na to, že Civilný sporový poriadok v § 164 C.s.p. upravuje fakultatívne prerušenie konania, pričom jediným fakultatívnym dôvodom prerušenia konania je skutočnosť, že prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd samotný dal na takéto konanie podnet. Vo svojej podstate fakultatívne prerušenie konania znamená, že pre konanie nie je nevyhnutné. Súd by mal v prvom rade uskutočniť iné vhodné opatrenia a až v prípade, ak tieto nebudú účinné alebo zlyhajú, môže konanie prerušiť podľa § 164 C.s.p.. Rozhodujúcim faktorom pre fakultatívne prerušenie konania je hospodárnosť konania, preto by takéto prerušenie konania malo predstavovať skôr výnimku ako pravidlo. Pri posudzovaní okolností majúcich za následok potrebu prerušenia konania v zmysle § 164 C.s.p. by mal súd prihliadať aj na to, že výsledok iného konania môže mať zásadný dopad na výsledok rozhodnutia súdu vo veci samej. Ak by totiž súd konanie neprerušil a po jeho rozhodnutí by došlo k rozhodnutiu o podstatnej otázke majúcej vplyv na rozhodnutie súdu, mohlo by tak dôjsť aj k existencii dôvodu prípustnosti žaloby na obnovu konania. Zároveň je však potrebné prihliadať aj na vhodnosť takéhoto prerušenia konania, pretože môže dôjsť k prerušeniu konania nielen na dobu niekoľkých mesiacov, ale aj na dobu niekoľkých rokov. Rovnako rozhodovanie dvoch súdov o totožnej otázke na základe tých istých skutkových okolností odlišne by mohlo podstatne zasiahnuť a oslabiť princíp právnej istoty sporových strán.

16. V predmetnom prípade súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcov na prerušenie konania z dôvodu, že nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 43/2020 a následné konanie pred Najvyšším súdom SR, ako aj konanie o prejudiciálnej otázke vo veci C-485/19 nemá žiadnu reálnu spojitosť s predmetnou vecou, resp. v predmetnom prípade sa nežiadalo vydanie bezdôvodného obohatenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky, ale z nedostatku obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. S uvedeným záverom sa stotožňuje aj odvolací súd, pretože prerušenie konania v predmetnej veci nie je nevyhnutné. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie v tomto smere, že rozhodnutia Najvyššieho súdu SR môžu mať v predmetnej veci precedenčnú záväznosť pre posudzovanie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby a o prejudiciálnej otázke vo veci C-485/19 bolo už Súdnym dvorom EÚ rozhodnuté, a to dňa 22.04.2021, preto sa odvolací súd prerušením konania vo vzťahu k tomuto prejudiciálnemu konaniu už bližšie nezaoberal.

17. Na základe vyššie uvedeného preto odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o zamietnutí návrhu žalobcov na prerušenie konania potvrdil ako vecne správne.

18. Súd prvej inštancie zamietol žalobu z dôvodu, že žalovaný úspešne vzniesol námietku premlčania nároku žalobcov, ktorý im vznikol na základe bezdôvodného obohatenia z neplatne uzatvorenej zmluvy. Žalobcovia s uvedeným záverom nesúhlasili a mali za to, že na predmetný prípad je potrebné aplikovať 10-ročnú premlčaciu dobu, vzhľadom na úmyselnosť konania žalovaného a jej počítanie je potrebné odvíjať od ich skutočnej, nie iba predpokladanej vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd sa preto zaoberal preskúmaním postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, t.j. preskúmaním toho, či v predmetnom prípade skutočne došlo k premlčaniu práva žalobcov v subjektívnej premlčacej dobe.

19. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v predmetnom prípade nedošlo k platnému uzatvoreniu zmluvy, preto medzi sporovými stranami vznikol režim bezdôvodného obohatenia. S uvedeným záverom sa stotožňuje aj odvolací súd. Predpokladom vzniku zmluvy je návrh toho, kto mieni uzavrieť zmluvu. Návrh zmluvy musí byť prejavom vôle smerujúcej k uzavretiu zmluvy, musí byť adresovaný a určitý. Včasný vyhlásenie osobou, ktorej bol návrh určený, a z ktorého možno vyvodiť jej súhlas, je prijatím návrhu. Ide o jednostranný adresovaný právny úkon adresáta návrhu, ktorým akceptuje návrh (ofertu) v jeho celom rozsahu (obsahu), a tým prejavuje súhlas s uzavretím zmluvy. Forma tohto včasného vyhlásenia nie je predpísaná, okrem prípadov, keď ju určuje zákon alebo dohoda účastníkov. Platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy je zmluva uzavretá a nadobúda účinnosť. Dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné podstatné zmeny, ktoré sú obsiahnuté v prijatí návrhu na uzavretie zmluvy, sa považujú za nový návrh adresáta pôvodného návrhu a súčasne platí, že takýto prejav vôle je aj odmietnutím návrhu (oferty). Uvedené bráni tomu, aby zmluva vznikla inak, než na základe konsenzu zmluvných strán. Proces uzatvárania zmlúv je možné rozdeliť na fázu návrhu a na fázu jeho akceptácie, ale stále musí ísť o prijatie návrhu bez jeho podstatných zmien. Ak nie je návrh akceptovaný v celom rozsahu, ide o nový návrh, ktorý musí byť prijatý druhou stranou. Ani prípadná zmluvná voľnosť a mechanizmus vzniku zmlúv, ktorý by mal byť dohodnutý v rozpore so zákonom upravujúcim uzatváranie zmlúv, nemôže mať za následok vznik platnej zmluvy.

20. Z vyššie uvedeného, ako aj z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobcovia v čl. 3 zmluvy žiadali o poskytnutie úveru vo výške 17.000,- Eur s dobou splatnosti 6 rokov, pričom v čl. 4 zmluvy bolo uvedené, že žalovaným sa poskytuje úver vo výške 14.000,- Eur, s počtom splátok 120 a ďalšími údajmi, ktoré neboli uvedené v čl. 3 zmluvy. Z uvedeného tak vyplýva, že žalobcom bol zo strany žalovaného predstretý nový návrh na uzavretie zmluvy, a to bez toho, aby zo strany žalobcov došlo k prijatiu tohto nového návrhu. Ak mal žalovaný v úmysle poskytnúť žalobcom úver na základe podmienok iných ako boli uvedené v ich žiadosti, mal uzavrieť zmluvu, obsahom ktorej by boli jeho nové podmienky, nemohlo sa to udiť iba formou vyplnenia údajov čl. 4 zmluvy. Z uvedených dôvodov tak súd prvej inštancie ustálil, že v predmetnom prípade nedošlo k platnému uzatvoreniu zmluvy medzi sporovými stranami, preto tieto sú si povinné vrátiť to, čo si navzájom plnili.

21. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalovaným bol poskytnutý úver vo výške 14.000,- Eur, ktorý splácali v pravidelných mesačných splátkach, pričom podľa vyjadrenia žalobcu ku dňu 08.02.2017 splátili celkom sumu 15.386,56 Eur. Z uvedeného tak vyplýva, že žalobcovia vrátili žalovanému z neplatne uzatvorenej sumy viac ako dostali, preto by im malo byť zo strany žalobcu vydané bezdôvodné obohatenie vo výške 1.381,56 Eur, t.j. suma splatená žalobcami na istinu poskytnutého úveru. Žalovaný však v predmetnom prípade vzniesol námietku premlčania, preto sa odvolací súd ďalej zaoberal preskúmaním postupu súdu prvej inštancie vo vzťahu k posúdeniu subjektívnej a objektívnej premlčacej doby.

22. Práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa môže oprávnený subjekt domáhať len v rámci plynutia tak subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej doby. V prípade, ak dôjde k uplynutiu jednej z nich, oprávnený nemá možnosť domáhať sa svojho práva z bezdôvodného obohatenia, nakoľko došlo k jeho premlčaniu. Subjektívna premlčacia doba je upravená v § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Objektívna premlčacia doba je upravená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom zákon rozlišuje 3-ročnú objektívnu premlčaciu dobu a 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu, pričom ich aplikácia na ten-ktorý prípad závisí od charakteru vzniku bezdôvodného obohatenia. V prípade, ak ide

o neúmyselné bezdôvodné obohatenie, je potrebné aplikovať 3-ročnú objektívnu premlčaciu dobu a v prípade úmyselného bezdôvodného obohatenia je potrebné aplikovať 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu. V zásade však pre oba dĺžky objektívnych premlčacích dôb platí, že začínajú plynúť odo dňa, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu.

23. Z vyššie uvedeného tak vyplýva, že zákon explicitne rozlišuje medzi začiatkom plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby, pretože v čase, kedy bezdôvodné obohatenie reálne vznikne, nemusí mať oprávnený, teda ten na koho úkor bezdôvodné obohatenie vzniklo) vedomosť o jeho vzniku. V predmetnom prípade súd prvej inštancie začiatok plynutia tak subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej doby počítal odo dňa, kedy došlo k preplateniu istiny úveru žalobcami z dôvodu, že žalobcovia vtedy mali k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých bezdôvodné obohatenie plynie, keďže toto je založené už na vedomosti o uzatvorení zmluvy bez ohľadu na to, že považujú zmluvu za platnú. S uvedeným záverom súdu prvej inštancie sa však odvolací súd nestotožňuje. Ako bolo už vyššie uvedené § 107 rozlišuje medzi subjektívnou a objektívnou premlčacou dobou, z čoho jednak vyplýva, že je potrebné skúmať, kedy spotrebiteľ nadobudol vedomosť o bezdôvodnom obohatení, kto ho na jeho úkor získal a z akého titulu, a jednak z uvedeného vyplýva aj to, že začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nemusí byť totožný so začiatkom plynutia objektívnej premlčacej doby. Odvolací súd má za to, že v prípade, ak by mal zákonodarca v úmysle odvíjať začatie plynutia premlčania pri bezdôvodnom obohatení od jedného momentu, potom by pomerne podrobne neupravoval rozlišovanie subjektívnej a objektívnej premlčacej doby a rôzne začiatky ich plynutia, ale uspokojil by sa s úpravou tak, ako to urobil napríklad v prípade premlčania práv zodpovedajúcim vecným bremenám (§ 109 Občianskeho zákonníka), či premlčaniu práv z prepravy (§ 108 Občianskeho zákonníka).

24. Vo vzťahu k subjektívnej premlčacej dobe odvolací súd poukazuje na to, že zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slova „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil.

25. Existuje preto obava, že nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie“ sa otiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou. Najzávažnejšie negatívne následky by nastali v prípade rozumovo menej vyspelých osôb, ktorým by sa nanútila povinnosť poznať aplikáciu práva bez ohľadu na úroveň ich mysle (OGH 3Ob592/77 - „Na slabomyselnosť podľa § 879 Abs 2 Z 4 ABGB je potrebný menší stupeň slabosti mysle ako taký, ktorý má za následok nesvojprávnosť“).

26. Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia.

27. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie odkedy plnila, resp. jej plnenie bolo poskytnuté. Pre začiatok plynutia subjektívnej doby je tak rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Zdá sa teda, že nepostačujú pochybnosti, ale „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

28. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

29. Ako vyplýva z Komentára k Občianskemu zákonníku všeobecná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Ide o objektívne vymedzený začiatok (od slova „mohlo“ a nie „mohol“), teda keď vznikne možnosť podať na základe práva žalobu (actio nata). Tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti (napríklad na tom, že oprávnený nevedel o svojom práve).

30. Podľa § 107 ods. 1 právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za 2 roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Z Komentára k citovanému ustanoveniu Občianskeho zákonníka opätovne vyplýva, že ako pri

premlčaní práva na náhradu škody tak aj pri premlčaní práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, ide o kombináciu premlčacích dôb, a to subjektívnej a objektívnej. Začiatok ich plynutia je stanovený odlišne a odlišný a na sebe nezávislý je aj ďalší priebeh ich plynutia ako aj ich skončenie. Pre začiatok plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený skutočne dozvedel (bez ohľadu na to, že pri vynaložení všetkého úsilia sa mohol dozvedieť skôr), že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto na jeho úkor bezdôvodné obohatenie získal.

31. Z rozhodnutia R 1/1979 (strana 9 ods. 2, 3) vyplýva, že pokiaľ ide o počítanie subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, správne postupujú sudy vtedy, ak za začiatok jej plynutia považujú deň, keď účastník zistil neplatnosť zmluvy (napríklad, keď revízne orgány vytkli organizácií neplatnosť uzavretej zmluvy).

32. Podľa názoru odvolacieho súdu analogicky možno situáciu zo zistenia neplatnosti zmluvy porovnať so situáciou, kedy sa spotrebiteľ dozvie o nekalých praktikách v spotrebiteľskej zmluve a o tom, že plnil bez právneho dôvodu.

33. Rovnaký záver, podľa názoru odvolacieho súdu, vyplýva aj z rozhodnutia Z IV. (str. 649 ods. 1), z ktorého vyplýva, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie neoprávnené získaného majetkového prospechu (bezdôvodného obohatenia) sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech a o tom, kto ho získal. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tom dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti.

34. Podľa názoru odvolacieho súdu závery tohto rozhodnutia možno aplikovať aj na predmetný prípad a nie je rozhodujúce to, že spotrebiteľ už pri podpise zmluvy, či jednotlivých platbách mal vynaložiť potrebnú starostlivosť a mal zistiť, že plní bez právneho dôvodu, nakoľko to v zmysle aj vyššie uvedeného rozhodnutia nie je možné od neho spravodlivo požadovať.

35. Odvolací súd vo vzťahu k rozhodnutiam súdom, na ktoré poukázal súd prvej inštancie uvádza, že citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky pod sp.zn. 26Cdo 785/2011 sa týka posúdenia subjektívnej premlčacej doby v spore vyplývajúcej zo zmluvy o nájme, čo nie je skutková okolnosť porovnateľná s prejednávanou vecou. K ostatným rozhodnutiam odvolací súd uvádza, že v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo 136/2013 v podmienkach Slovenskej republiky favorizácia inej právoplatne skončenej veci pri judiciálnej justifikácii nemá všeobecnú ani precedenčnú záväznosť, ak nie je publikovaná v podobe Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a vtedy nemá ani faktickú viazanosť pre iné podobné prípady prerokovávané súdmi. V zložitých prípadoch ju možno použiť ako odkazovú metódu, no s dôvodmi rozhodnutia v inej právoplatne skončenej veci, na ktorú súd poukazuje sa musí aj oboznámiť. Je treba dať za pravdu súdu prvej inštancie, že na predmetnú otázku dávajú sudy Slovenskej republiky rozličné odpovede, čo určite nie je v súlade s princípom právnej istoty, no nepochybne je rozhodovanie, či ustálenie rozhodovacej praxe v tejto otázke vo vývine.

36. Odvolací súd naopak poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky, ktorý bol vydaný vo forme nálezu sp.zn. II.ÚS 2460/2017 zo dňa 19.03.2018, kedy sa jedná o skutkovo rovnaký nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a subjektívnu premlčaciu lehotu podľa ustanovenia § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka z roku 1964, pričom Ústavný súd poukázal na to, že uznanie dôvodnosti námietky premlčania sťažovateľom uplatneného nároku je v priamom rozpore s už ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu vo vzťahu k začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty, podľa ktorej pre začiatok subjektívnej premlčacej doby k uplatneniu práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je rozhodujúci subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvie všetky také okolnosti, ktoré sú relevantné pre uplatnenie jeho práva pred súdom a nie je pri tom rozhodujúce to, že mal už predtým možnosť dozvedieť sa o týchto skutočnostiach, na ktorých základe si mohol urobiť úsudok o vzniku bezdôvodného obohatenia a jeho výške.

37. Podľa názoru odvolacieho súdu to, že spotrebiteľ zo zmluvy a zo všetkých listín, ktoré podpísal mal možnosť sa dozvedieť o tom, že na jeho úkor dochádza k bezdôvodnému obohateniu dodávateľa nepostačuje a to, že došlo k preplateniu jeho záväzku sa relevantne dozvedel až z oznámenia osoby, ktorá mu zrozumiteľným spôsobom ozrejmla tak komplikované skutočnosti, ktoré sú aj predmetom

„právnej dišputy“ v rámci rozhodovacej činnosti súdov Slovenskej republiky, je viac prijateľné pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby.

38. Je nepochybné, že aj spôsob výkladu týchto rozhodnutí zo strany odvolacieho súdu je ovplyvnený zásadou spotrebiteľského práva, podľa ktorej platí, že je dôvodné prijať výklad, ktorý je priaznivejší pre spotrebiteľa tak, aby bol zabezpečený cieľ vysokej ochrany spotrebiteľa v súlade s princípmi fungovania trhu v priestore Európskej únie.

39. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia poukazoval na to, že sa nestotožňuje s postupom, kedy sa plynutie subjektívnej premlčacej doby urobí závislé od dátumu, ktorý si určí spotrebiteľ a následne sa prezumuje dodávateľov úmysel len preto, aby sa spotrebiteľovi priznalo tvrdené právo. S uvedeným tvrdením sa odvolací súd stotožniť nemohol, pretože na to, aby bolo možné od určitého momentu odvíjať začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je potrebné, aby spotrebiteľ hodnoverne preukázal, že až v danom momente sa skutočne dozvedel o tom, že nemá plniť, resp. že plniť nemal, a že na strane veriteľa došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Až po nadobudnutí týchto vedomostí spotrebiteľom a ich následnom preukázaní v rámci súdneho konania možno začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby odvíjať od uvedeného momentu, t.j. od momentu tvrdeného spotrebiteľom. Odvolací súd uvádza, že v predmetnom prípade žalobcovia ako spotrebiteľia síce mali v čase preplatenia istiny úveru vedomosť o tom komu plnia, koľko plnia a na základe akého titulu, avšak chýbala u nich vedomosť, že takéto plnenie poskytujú žalovanému už nad rámec poskytnutej istiny úveru, a teda že na strane žalovaného dochádza k bezdôvodnému obohateniu. Podľa názoru odvolacieho súdu je zrejmé, že v prípade, ak by žalovaní mali uvedené vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného už skôr, tomuto by ďalej nad rámec istiny neposkytovali plnenia, resp. svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia by sa domáhali podstatne skôr. V prípade, ak by odvolací súd pristúpil na posudzovanie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby tak, ako uvádza súd prvej inštancie, potom by ostalo úplne bez právneho významu rozlišovanie začiatku plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby, a teda právna úprava § 107 Občianskeho zákonníka, by bola v praxi bezvýznamná.

40. Odvolací súd sa nestotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby si spotrebiteľ určuje svojvoľne a že takýto výklad robí námietku uplynutia subjektívnej premlčacej lehoty pre dodávateľa iluzórnou. Vznesená námietka premlčania je prostriedkom procesnej obrany v zmysle § 149 Civilného sporového poriadku, pričom jedná sa o povinnosť strán sporu pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú sporu. Skutkovým tvrdením spotrebiteľa bola skutočnosť, že sa o tom, že plnil v prospech dodávateľa bez právneho dôvodu dozvedel od osoby znalej práva. Toto tvrdenie preukázal svojím výsluchom v zmysle § 195 Civilného sporového poriadku. Jedná sa o dôkazný prostriedok, ktorý je upravený Civilným sporovým poriadkom a v prípade, že strana vznášajúca námietku premlčania nesúhlasí s týmto záverom, je povinná súdu predložiť iný dôkazný prostriedok, ktorým by preukázala inú skutočnosť, než ktorú tvrdí spotrebiteľ. Týmito dôkaznými prostriedkami sú prostriedky, ktoré upravuje Civilný sporový poriadok v ustanoveniach § 195 a nasledujúcich Civilného sporového poriadku. V prípade, že by bol predložený iný dôkaz, súd po posúdení v zmysle § 191 CSP by ho vyhodnotil a zistil záver, podľa ktorého by uveril dôkaznému prostriedku jednej či druhej strany. V danom prípade však došlo k predloženiu dôkazného prostriedku na preukázanie začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty len zo strany spotrebiteľa, pričom zo strany dodávateľa došlo len k verbálnemu popretiu tejto skutočnosti poukázaním na všeobecné okolnosti ohľadom toho, že takéto tvrdenie nemôže obstáť. Preto podľa názoru odvolacieho súdu za takejto dôkaznej situácie v zmysle zásad Civilného sporového poriadku je nevyhnutné vychádzať z jediného dôkazného prostriedku, a to výsluchu strany, ktorý v konaní predložený bol. Iný záver pri aplikovaní zásady kontradiktórnosti, ktorá aj v týchto typoch sporu platí s tým, že dokonca v takýchto prípadoch súd môže vykonať dôkaz, ktorý ani spotrebiteľ nenavrhuje neprichádza do úvahy. Preto sú mylné úvahy súdu prvej inštancie o tom, že spotrebiteľ nepreukázal začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby jeho výsluchom, nakoľko v takomto prípade podľa názoru odvolacieho súdu ani iný dôkaz do úvahy nepripadá vzhľadom na preukázanie tejto skutočnosti. Naozaj je asi iluzórnym sa domnievať, že by racionálne uvažujúca osoba, ktorá je primerane opatrná uhrádzala subjektu, ktorý jej poskytol úver sumu, ktorá mu už neprináleží. Tento záver podľa názoru odvolacieho súdu nemožno prijať ako racionálnu úvahu pre vyrovnanie sa s otázkou začatia subjektívnej premlčacej lehoty. V prípade, ak by bol predložený akýkoľvek iný dôkazný prostriedok zo strany dodávateľa o tom, že spotrebiteľovi už predtým bolo reálne oznámené, že zasiela finančné prostriedky dodávateľovi bez právneho dôvodu, bolo by samozrejme na

úvahe súdu prvej inštancie na základe zásad hodnotenia dôkazov vyhodnotiť to, ktorému z dôkazných prostriedkov sporových strán uverí. O takúto situáciu však v prejednávanej spore nešlo, preto v zmysle zásad hodnotenia dôkazov nemožno prijať názor súdu prvej inštancie.

41. Na druhej strane v súvislosti s rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III.ÚS 43/2020 odvolací súd uvádza, že pokiaľ by Ústavný súd Slovenskej republiky bol súladný s vysloveným názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 3Cdo 169/2017 zrejme by nepristúpil k zrušeniu predmetného rozhodnutia, ak v čase aktuálnej rozhodovacej praxe tento záver by bol jednoznačne ustálený.

42. Na základe vyššie uvedeného tak možno dospieť k záveru, že postup súdu prvej inštancie pri vyhodnutí začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty nebol správny, a teda začiatok jej plynutia bolo potrebné odvíjať od októbra 2019, kedy sa žalobcovia dozvedeli od svojej právnej zástupkyne, že na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu, ako to vyplýva z vykonaných dôkazov.

43. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že pokiaľ ide o určenie momentu začatia plynutia objektívnej premlčacej doby súdom prvej inštancie, toto možno považovať v zásade za správne, pretože preplatením istiny dochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia, a teda k začatiu plynutia objektívnej premlčacej doby. Odvolací súd však zdôrazňuje, že súdom prvej inštancie bol prijatý záver (potvrdený aj odvolacím súdom) o neplatnom uzatvorení zmluvy, t.j. sporové strany si boli povinné od počiatku vrátiť to, čo si vzájomne plnili. Keďže žalobcovia plnili, resp. splácali poskytnutú sumu v pravidelných mesačných splátkach, bolo potrebné odvíjať počítanie plynutia objektívnej premlčacej doby počítaním samostatne, a to pre každú splátku, ktorou dochádzalo k preplateniu poskytnutej istiny.

44. Vo vzťahu k aplikovaniu 3-ročnej alebo 10-ročnej premlčacej doby na predmetný prípad, súd prvej inštancie poukázal na niektoré rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, Krajského súdu v Prešove, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR pojednávajúce o vedomosti veriteľa pri poskytnutí spotrebiteľského úveru. Ako bolo už spomínané, Občiansky zákonník rozlišuje dve dĺžky objektívnych premlčacích dôb, pričom ich aplikácia na ten-ktorý prípad je podmienená charakterom získania bezdôvodného obohatenia, teda je potrebné skúmať, či bezdôvodné obohatenie vzniklo úmyselne alebo neúmyselne. Občiansky zákonník však vôbec nešpecifikuje, čo je potrebné rozumieť pod úmyselným alebo neúmyselným konaním, preto z hľadiska právnej teórie je potrebné vychádzať z právnej úpravy úmyselného a neúmyselného zavinenia, ktoré sú definované v Trestnom zákone. O priamy úmysel ide vtedy, keď ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho aj získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil, vedel, že svojím konaním obohatenie, ktoré mu nepatrí, môže získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane, uzrozumený. Pre oba prípady je rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnene obohatil o tom, že svojím konaním získava alebo môže získať hodnoty vyjadriteľné v peniazoch, ktoré mu nepatria. Dôležitým pre aplikovanie konkrétnej dĺžky objektívnej premlčacej doby je tak posúdenie charakteru vzniku, resp. získania bezdôvodného obohatenia, čo súd prvej inštancie nevykonal. Z odôvodnenia jeho napadnutého rozhodnutia nie je vôbec zrejmé, prečo konanie žalovaného považoval za neúmyselné a nie je zrejmé ani to, ako sa vysporiadal s tvrdeniami žalobkyne o úmyselnom konaní žalovaného a potrebe aplikovania 10-ročnej premlčacej doby.

45. Pokiaľ ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Cdo 238/2017 zo dňa 18.10.2018 na ktoré poukázal súd prvej inštancie, odvolací súd uvádza, že z tohto rozhodnutia v žiadnom prípade nevyplýva záver o nemožnosti aplikácie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby. Najvyšší súd SR konštatoval, že samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom podnikateľskom postavení subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch, samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel veriteľa, preto je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného rozhodnutia tak vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu, pretože iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom

obohatení bez právného dôvodu, a iná zase pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa. K rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove, na ktoré taktiež poukázal súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvádza len, že ide o rozhodnutie obchodnoprávneho kolégia, ktoré v prípade niektorých spotrebiteľských vecí zastáva iné názory, ako občianskoprávne kolégium odvolacieho súdu.

46. Odvolací súd dovoľí poukázať ešte na bod 42. v spojení so záverom Písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-485/19 zo dňa 07.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa z nekalej zmluvnej podmienky má pre uplatnenie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa. Rovnako odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/19 zo dňa 22.04.2021, v ktorom Súdny dvor uviedol, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48/ES z 23.04.2008, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

47. Odvolací súd poukazuje na závery rozsudku Súdneho dvora z 22.04.2021 vo veci C-485/2019, z ktorého vyplýva, že zásada efektivity sa má vykladať tak, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

48. Ako vyplýva aj z odôvodnenia predmetného rozhodnutia a znenia prejudiciálnej otázky, možno dospieť k záveru, že Súdny dvor aj keď uznal, že ochrana spotrebiteľa nie je absolútna a že stanovenie primeraných lehôt na podanie žalôb je v záujme právnej istoty a je zlučiteľné s právnym únie tak za okolností, že v konkrétnej veci stanovenom začiatku plynutia premlčacej lehoty existuje nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ sa počas stanovenej lehoty nebude dovoľávať práv, ktoré mu priznáva právo únie. Pokiaľ trojročná lehota podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k premlčaniu dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ nie je schopný sám posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, potom je nutné zohľadniť vzhľadom na znevýhodnené postavenie, v ktorom sa nachádzajú spotrebiteľia voči predajcom alebo dodávateľom. Súdny dvor následne uviedol, že procesné podmienky tým, že vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote 3 rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica.

49. Odvolací súd aj s poukazom na závery tohto rozsudku Súdneho dvora aj s prihliadnutím na bod 4 zmluvy o úvere, ktorá je dôvodom pre vznik sporu medzi stranami, z ktorého vyplýva, že tento úver napriek tomu, že nebol platne dojednaný, mal byť splácaný od 25.11.2010 do 25.10.2020, teda počas 10 rokov, je takým typom sporu, na ktorý nepochybne možno aplikovať vzhľadom na dĺžku predpokladaného splácania citovaný rozsudok Súdneho dvora Európskej únie, kedy je v rozpore so zásadou efektivity uplatňovať trojročnú objektívnu premlčaciu lehotu. Z uvedeného podľa výkladu odvolacieho súdu vyplýva, že v prejednávanom spore vzhľadom na individuálne okolnosti prípadu je do úvahy pripadajúca len 10 ročná objektívna premlčacia lehota.

50. Súdny dvor vo svojom rozsudku využil ako výkladovú metódu zásadu (princíp) efektivity, ktorá v zmysle právnej teórie je výkladovou metódou, podľa ktorej ide o dosiahnutie maximálneho účinku danej právnej úpravy z hľadiska jej zmyslu a úmyslu zákonodarcu. V zmysle zásad aplikácie práva Európskej únie platí zásada priameho účinku, zásada prednosti ako aj zásada zodpovednosti štátu za škodu v prípade nerešpektovania rozhodnutí Súdneho dvora vnútroštátnymi súdmi. Zásada efektivity (effet utile) je najčastejšou a pravidelne využívanou zásadou v rozhodnutiach Súdneho dvora, a to vo všetkých právnych oblastiach rozhodovania Súdneho dvora. Ide o systémovú zásadu aplikácie práva Európskej únie. Členským štátom Európskej únie vyplýva povinnosť dodržiavať právo Európskej únie .

51. V európskom práve nie je priamo definovaný precedenčný systém, no výklad európskeho práva, ktorý poskytuje Súdny dvor je záväzný, preto podľa názoru odvolacieho súdu rozhodnutie Súdneho dvora vo veci prejudiciálneho konania je záväzná nielen pre súd, ktorý položil otázku, ale aj pre všetky ostatné súdy členských štátov Európskej únie. Len takýmto postupom možno dosiahnuť jednotnosť a súlad práva Európskej únie. Tento záver vyplýva aj z Článku 267 a nasledujúcich Zmluvy o fungovaní Európskej únie tak, aby bol zabezpečený jednotný výklad práva EÚ. V prípade, že príslušný členský štát nesplní svoju povinnosť, v takomto prípade sa tento členský hrozí, že Súdny dvor v prípade sťažnosti Komisie rozhodne o tom, že členský štát porušuje právo Európskej únie, čo doposiaľ sa stalo síce iba zriedkavo (porovnaj rozhodnutie C - 129/2000 Komisia proti Taliansku), no v každom prípade takáto možnosť konštatácie, že členský štát porušuje právo Európskej únie v prípade, že jeho vrcholné súdne inštitúcie systematicky ignorujú právo Európskej únie tu existuje. Aj z dostupných komentárov vyplýva záver, že interpretácia európskeho práva, ktorú vykonáva Súdny dvor v rámci prejudiciálneho konania má záväznú silu vo vzťahu nielen k účastníkom konania, ale aj vo vzťahu ku všetkým národným súdom členských štátov ako aj iným orgánom, ktoré budú aplikovať európske právo do budúcnosti. Judikatúra Súdneho dvora sa teda neuplatňuje len na sporové strany v konkrétnom prípade, ale aj na neurčitý počet osôb, preto ho možno použiť opakovane. Tento záver vyplýva aj z rozsudku vo veci 238/81 z 6.10.1982 vo veci CILFIT vs. Lanificio di Gavardo SpA.

52. Aj z dôvodu takéhoto výkladu práva Európskej únie preto odvolací súd má za to, že je nutné rešpektovať citované rozhodnutie Súdneho dvora a v prejednávanej veci neaplikovať trojročnú objektívnu premlčaciu dobu.

53. Z vyššie uvedeného tak vyplýva, že v predmetnom prípade súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď začiatok plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby odvíjal od momentu preplatenia istiny žalobcami. Ako bolo už vyššie uvedené, počítanie subjektívnej premlčacej doby bolo potrebné odvíjať od žalobcami preukázaného momentu, kedy sa dozvedeli o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, t.j. od októbra 2019. Subjektívna premlčacia doba by tak uplynula v októbri 2021. Plynutie objektívnej premlčacej doby bolo potrebné odvíjať pre každé plnenie samostatne. Žalobcovia prvýkrát preplatili úver dňa 09.09.2016, tzn. že pre všetky platby po tomto dátume bolo potrebné počítat plynutie objektívnej premlčacej doby samostatne. Z uvedeného tak vyplýva, že v predmetnom prípade súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď žalobu v celom rozsahu zamietol z dôvodu premlčania nároku žalobcov v subjektívnej ako aj objektívnej premlčanej dobe.

54. Na základe vyššie uvedených skutočností preto odvolací súd v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. rozsudok vo výrokoch II. a III. zrušil a postupom podľa § 391 C.s.p. vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

55. Úlohou súdu prvej inštancie bude preto znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom - opätovne posúdiť dôvodnosť žalobcami uplatneného nároku - následne vo veci znova rozhodne, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 C.s.p. aj náležite odôvodní.

56. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie taktiež o trovách celého konania vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

57. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).